

Autisme? Dat heeft toch iedereen..

Als iemand in je omgeving een diagnose autisme krijgt, is dat soms moeilijk te geloven. Misschien heb je wel ooit wat aparte dingen gemerkt, maar daar zijn andere verklaringen voor die net zo logisch zijn. En autisme? Hij is toch niet gek? Hij heeft dan wel X en doet wel Y, maar is dat nou autisme? Dat heeft toch iedereen wel eens?

Autisme is een diagnose die wordt gesteld op grond van gedrag, terwijl de problemen zitten in het denken en in de prikkelverwerking. Ofwel: de diagnose wordt gesteld op grond van de last die je *veroorzaakt*, niet de last die je *voelt*. Die is er echter wel. Misschien nog wel meer bij mensen die door schade en schande geleerd hebben dwars tegen hun gevoel in zich aangepast te gedragen. Vaak kom je er pas achter hoe ernstig de problemen zijn als je iemand goed kent en nadrukkelijk gericht vragen stelt.

Wie heeft meer last van autisme?

Vaak zijn het geen erg bizarre dingen. Ik heb nog geen kenmerk van autisme kunnen ontdekken wat mensen zonder autisme niet ook wel eens hebben. Ze zullen die kenmerken alleen niet hebben in normale omstandigheden, omdat normale omstandigheden hen op het lijf geschreven zijn. Ze voelen zich als een vis in het water en hoeven geen moeite te doen om aangepast en normaal te zijn.

Mensen met autisme zijn die normale omstandigheden juist meestal niet op het lijf geschreven. Zij voelen zich als "een antropoloog op mars" , "van een andere planeet", een "marsmannetje op school".

Sinds ik met mensen met autisme werk kijk ik met andere ogen naar programma's als "Belgen in de bush" en "groeten uit de rimboe". Daar zie je mensen zonder autisme die geconfronteerd worden met een cultuur die ze niet begrijpen, eten wat ze niet gewend zijn, taal die niets voor hen betekent. Ik geloof dat met de DSM in de hand deze mensen in die situatie gemakkelijk een diagnose autisme zouden kunnen krijgen. Laten we nog eens kijken naar de criteria:

1. Gebruik van lichaamstaal (bijv. oogcontact, mimiek en gebaren).

Ik herinner me een aflevering waar een van de Nederlandse volwassen zoons zeer afwijzend reageert op normaal lichaamscontact. Hij wordt boos en loopt weg als een van de mannen met wie hij een hut deelt met hem begint te knuffelen. Terwijl hij als gast toch niet zo ongeleefd zou moeten reageren.

Je verwacht tenslotte van een kind met autisme ook dat het niet wegloupt en boos wordt als het bij oma te gast is en oma wil knuffelen...

2. Relaties met leeftijdsgenoten

De jongens van een Nederlands gezin reageren ongepast angstig en afwerend als ze door leeftijdsgenoten worden uitgenodigd om deel te nemen aan gangbare sociale

activiteiten zoals een initiatie-rite waarbij ze elkaar te lijf gaan met stokken. Ze trekken liever op met hun ouders. Van een jongere met autisme zou je het ook vreemd vinden als hij niet meedurft op introductiekamp.

3. Spontaan delen met anderen van vreugde, interesses of successen en

4. Sociale / emotionele wederkerigheid ofwel het niet tonen van emoties.

Er is nauwelijks sprake van delen. Vaak zie je dat ze wel om informatie vragen of iets proberen duidelijk te maken. Maar dan gaat het om functionele contacten. Slechts zelden zie je dat ze spontaan vertellen over iets wat ze hebben meegemaakt die dag. Laat staan over hun gevoel. Eigenlijk lijkt het wel op een kind met autisme wat alleen zijn gevoel deelt als hij woedend is omdat je nu echt over zijn grens bent gegaan. Als ze al iets delen in die programma's zijn het vaak van die vréemde dingen. Ze uiten hun verwondering over iets doodgewoons, ze doen of ze moeten walgen van het eten wat de stam-oma met liefde voor ze heeft voorgekauwd de hele middag.

5. gesproken taal, 6. voeren van conversaties met anderen, 7. stereotiep en herhaald taalgebruik of eigenaardig, afwijkend taalgebruik

het taalgebruik is heel functioneel. Ze gebruiken taal heel letterlijk. Ze gebruiken geen uitdrukkingen en vaak begrijpen ze de eenvoudigste beeldspraak en spreekwoorden niet. Het blijft vaak bij een los woordje voor iets wat ze nodig hebben.

Soms hebben ze meest bizarre eigen uitdrukkingen waar de hele stam nog nooit van gehoord heeft.

8. geen gevarieerd en spontaan fantasiespel of imitatiespel

Soms lijkt het wel of ze niet merken wanneer iets als spel bedoeld is en wanneer de stam echt boos is. De ene keer gaan ze heel serieus in op een spel of een geintje en de andere keer beledigen ze je door je uit te lachen of uit te dagen als je eigenlijk excuses verwacht. Een enkele keer zie je dat ze uiteindelijk maar een huishoudelijk werkje uitkiezen en dat de rest van de week blijven doen. Alsof ze bang zijn verrast te worden door dingen die de anderen voorstellen. Vaak blijken ze een heel raar beeld van iets te hebben. Dan heb je toch gezegd dat je drinken ging halen en dan worden ze boos omdat ze zich blijkbaar niet hadden voorgesteld dat je daar een have dag voor moet lopen. Dat is toch logisch!

9. stereotiepe en beperkte interesse-patronen

Een jongen blijft maar praten over dieren die geslacht worden. Sommige Nederlanders stellen dwangmatig vragen over hoe alles werkt en waarom.

10. onwrikbare gehechtheid aan specifieke, afunctionele routines of rituelen.

Je hebt er Nederlanders bij die elke dag hun lichaam willen verstoppen onder kleding. Die zwart om hun ogen schilderen en hun haar in een typische dracht moeten hebben voor ze de hut uit willen.

11. Stereotiepe en repetitieve bewegingen.

Zelfs het fladderen en wiegen zie je terugkomen, als Nederlanders een hevige emotie ervaren. Bijvoorbeeld als ze echt griezelen van iets wat moet gebeuren, als ze er helemaal doorheen zitten, etc.

12. Aanhoudende preoccupatie met (onderdelen van) voorwerpen.

Volwassen Nederlanders gaan helemaal over de rooie als ze een bepaald kledingstuk

kwijt zijn of een horloge. Ze dragen het met zich mee als ze jagen of water halen, alsof het een magische waarde heeft. Soms pakken ze een stokje of steentje en zitten daar uren mee te friemelen als de stam bij elkaar komt.

Zelfs de sensorische overgevoeligheden komen voor. Overgevoeligheid voor aanraken, overgevoeligheid aan de voetzolen. Ze hebben last van zand of miertjes in hun slaapplek. Worden fysiek misselijk van koeienbloed drinken en doen alsof het snijden van versieringen in de huid een vreselijke marteling is.

Zo zijn er zoveel autisme kenmerken die je zelf ook wel eens ervaart..

Als je bijvoorbeeld erge zorgen hebt of iemand hebt verloren, verlies je tijdelijk de interesse in de kleine zorgen van andere mensen en in hun social talk. Je hebt andere dingen aan je hoofd: je bent aan het overleven.

Bettelheim uit de (ijs)kast

Bettelheim (ja, die van de ijskast-moeders) baseerde zijn theorie op zijn ervaringen in een concentratiekamp. Hij merkte dat kinderen met autisme zich precies zo gedroegen als hij had gezien bij mensen in het concentratie-kamp. Hij dacht dat autisme een normale reactie zou kunnen zijn op extreme omstandigheden. Helaas zocht hij het probleem in het gedrag van de moeders in plaats van in de behoeften van de kinderen.

Als je uitgaat van de wereld die mensen met autisme op het lijf geschreven zou zijn, en je zou dát normaal noemen, dan valt onze 'normale wereld' absoluut onder de categorie 'extreme omstandigheden'. Hun autistisch gedrag is dan inderdaad een normale reactie op voor hèn extreme omstandigheden.

Wat wil ik hiermee zeggen?

Autistisch gedrag is niet iets totaal vreemds wat andere mensen niet kennen. We kunnen het alleen niet plaatsen omdat het:

- extremer is dan bij anderen in dezelfde situatie
- voorkomt in situaties of naar aanleiding van totaal andere oorzaken

Maar iedereen die hetzelfde zou denken en voelen als zij op dat moment, zou zich waarschijnlijk op dezelfde manier gedragen.

In plaats van autisme te ontkennen omdat je het zelf 'ook wel eens hebt', zou het getuigen van respect als je je af zou vragen:

- hoe erg moet mijn last zijn voor ik het in deze mate laat zien
- hoe erg moet mijn last zijn voor ik het zo vaak laat zien?

Ik denk dat je dan tot de conclusie zou komen dat het niet iets kan zijn wat iemand zomaar doet om aandacht te krijgen of om interessant te zijn.

Lees ook: www.AbAut.nl/files/diagnose_autisme